

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Nr. 15.

ANULU XXV.

Sibiu 20 Februaru (4 Martiu) 1877.

Telegrafulu este Duminică și Joi, la fiecare două săptămâni cu adănsul Poștăriei. — Prețurile de expediție se fac în Sibiu la expediția foiei, pe afară la 3 r. poste cu bani găta prin scrisori francate, adresate către expediția. Prețurile de expediție pentru Sibiu este pe anu 7 fl. v. n. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

trăcelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarhia pe unu anu 8 fl. 10 r. pe o jumătate de anu 4 fl. v. n. Pentru princip. și țier străine pe anu 12 1/2, anu 6 fl. Inserțiile se plătesc pentru întâia ora cu 7 cr. și rula, pentru a doua ora cu 5 1/2, cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2, cr. v. n.

Cultur'a magiara.

I.

Domnulu Tisz'a cade; dlu Tisz'a se radica; în sfersitu amu ajunsu totu de unde amu pornitu. Sa nu ne facemu inse ilusiuni. Numai în aparentia e astfelu: într'adeveru dela demissionarea cabinetului Tisz'a până la realcătuirea lui s'a petrecutu și urmēza a se petrece o revoluțiune latentă, ale cărei urmări se voru ivi mai nainte ori mai târziu în viața noastră publică. Fără nici unu motivu dlu Tisz'a nu s'a lapedatu de putere. Natiunea magiara se simtea jignita în demnitatea ei. Si tocmai atât de jignite se simtu elementele de preste Lait'a, prin a căruru mijlocire aru avé sa se reincheie pactulu dualisticu. Nici unii, nici alții nu suntu multiamiti de tovarășie; cu toate aceste si unii si alții staruiescu, 'si calca pe inima si ne vine greu a crede, ca nu voru reincheia pactulu. — Pentru ce? — Ce 'i sileste cu deosebire pe magiari a reincheia pactulu, cându atât de energeticu s'au manifestatu contr'a lui?! Acestu pactu e jignitoriu pentru densii: pentru ce staruiescu dar' a-lu reincheia?! Fără indoiala pentru-ca suntu lucruri, de care magiarii se temu mai multu decâtu de urmărire dualismulu, si suntu scopuri, pe care le punu mai pre susu decâtu pe acele, la care dualismulu 'i sileste a renunția.

Unulu dintre aceste scopuri e cu deseversire eticu: magiarii pretindu a fi meniti sa respandésca cultur'a în Ungari'a si chiaru în Orientu. Dualismulu creaza nisce condițiuni între care magiarilor li se da putința de a starui spre implinirea acestei misiuni. Pentru aceea noi, ceilalti, care mai suntemu în această țiera, fără a fi si fără a voi sa fimu magiari, suntemu siliti a renunția la inriurirea directă asupr'a vieții publice si a suferi sa se dispuna de puterile si de munc'a noastră în protiv'a vederiloru, în protiv'a intereselor noastre si mai multu ori mai puțin, chiaru în protiv'a intereselor acestei țieri, pre care totu noi va trebui sa o scapâmu odata de relele, ce astadi se urzescu.

Dar' deca poporulu magiariu, în starea sea etica de astadi, într'adeveru este menitu a respandí cultur'a în Orientu, deca elu într'adeveru dispune de o comóra sufletésca si este vrednicu a face pre celelalte popóre partasie de dens'a, atunci noi suntemu datoru a ne retrage, căci ori-ce lupta aru fi zadarnica, ori-ce lupta aru fi numai o jignire pentru desvoltarea socială a acestei părți din Europ'a.

Trebuie sa ne dâmu séma despre capacitatea civilizatóre a magiariloru. „Cultur'a magiara“ este o parola de di, pe care magiarii meru ni-o aducu a minte, este chiaru un'a dintre gogoritiele, cu care unii dintre „anteluptatorii“ nostri nationali di pe di cautau sa ne sparie. Sa cautâmu odata a ne incredintiá, deca este ce-va si ce este în ghioacea alcatuita din aceste două cuvinte. Deca unu poporu pretinde a fi menitu sa respandésca cultur'a, numai decâtu trebuie sa ne arete, ca are si elu unu bagagi de idei, si anume unu bagagi de idei, pe care nu le-a imprumutatu dela alții, ci le-a adunatu insusi în cursulu îndelungatei sele lucrâri sufletesci, trebuie sa ne arete, ca nu este unu simplu imitatoriu, ci unu stratu de ómeni:

în care se prasescu cugetâri sanatóse, care potu fi de folosu pentru societate indeobsce. Altfeliu nu primimu nimic, ci mergemu la isvórele, din care s'au adaptatu si alții: ideile primite din a două mână suntu o bóla socială si deca unu poporu nu are idei proprii, atunci misiunea lui nu pôte fi decâtu a corupe societatea în care 'i este datu a inriuri. Magiarii pretindu a fi meniti sa respandésca cultur'a în orientu: întrebâmu ce felu de idei suntu acelea, pe care voru a le impartasi cu alții? Suntu idei franceze? — Pe aceste francezii suntu meniti a le respandí. — Suntu idei germâne? — Pe aceste germâni suntu meniti a le respandí. Magiarii nu potu fi meniti a respandí decâtu nisce idei, care s'au ivitu în capetele magiare; si deca se va fi dovedindu, ca asemenea idei suntu putiene si ca între aceste putiene suntu multe, de care n'avemu nici o trebuința, atunci va trebui sa marturisimu ca firésca misiune civilizatóre a poporulu magiariu e pusa între nisce margini forte restrinse, sa o marturisimu această si sa compatimimu pe acestu micu poporu pentru lips'a de sfiála, cu care 'si pretinde o misiune, pentru care nu este plamaditu.

Vomu trece dar' preste intrég'a viața magiara, vomu aduná elementele de cultura, care suntu într'ens'a si vomu cautá sa ne incredintiámu despre partea într'adeveru originală a ideiloru, pe care le gasimu la magiari. Nu facemu politica; nu ocarimu guvernulu, nu ne punemu în protiv'a constitutiunii: facemu unu lucru, pe care insi-si magiarii aru fi trebuitu sa-lu faca; 'lu facemu de dragulu nostru, alu magiariloru si alu țierei; voim sa ne căscigâmu unu dreptu la multiamirea magiariloru mai luminati. Dar' unu dreptu ne rezervâmu: dreptulu de a grai adevverulu, ori aceea, ce avemu cuvinte de a crede, ca este adevveru.

(Va urmá.)

La ordinea dilei dice „Timpulu“, este brosiur'a „O cugetare politica 1877“ atribuita dlui Ioanu Ghic'a.

Ne indeplinimu o promisiune si o datorie, precisandu punctulu nostru de vedere fatia cu această cugetare politica.

Dupa o lunga introducere istorica de o pronuntiată turco-filie scrisa de altmintrelea cu multa vioiciune, autorulu brosiurei ajunge la urmátorele conclusii.

„Români sa se ferésca de Rusi'a.“

„In nici unu casu sa nu se alieze cu acestu imperiu, dar nici cu imperiulu otomanu.

„Sa nu reziste cu forti'a armelor la intrarea vre-unei armate straine pe teritoriulu romanu.

„Sa nu ficseze nici o zona de operatii militare.

Ci:

„La casu de incalcare a teritoriulu seu, Romani sa protesteze susu si tare inaintea Europei, sa-si retraga armat'a din ochii trupelor straine si sa-si reserve actiunea pe viitoru.“

Lasându la o parte cugetâri istorice din introducere si marginindu-ne la cugetâri politice din conclusia, trebuie sa facemu urmátorele observâri asupr'a loru:

Nu ne putemu uni cu autorulu brosiurei în privința atitudinii ce pro-

pune pentru Romani'a în casulu unu resboiu între Turci'a si Rusi'a.

„Sa retragemu armat'a noastră din ochii trupelor straine.“

Dar' se pôte face această, presupundu ca avemu o armata în picioare? Care trupa straina va permite, cá unu corpu de armata, fie numai de 15 séu 20,000 ómeni sa rămâna postatu prin carpati, în dosu séu în laturile ei? Acést'a e cu neputința, si obiectiunea „Românului“ în contr'a brosiurei ne pare fundata în acestu punctu.

Insa pe de alta parte sa nu facemu autorulu o cërta de cuvinte. D-sa se exprima cu óre care reserva în privința armatei române, si această e naturalu.

Pôte ide'a propria a d-sale sta în raportu cu „programulu finantiaru“ alu d-lui Dimitrie Sturz'a, reducerea budgetulu armatei înca în acestu anu, la 7 séu 8 milióne. Acést'a aru însemná desființarea armatei în desvoltarea ei de astadi, si marginirea ei la simplele trebuințe ale politiei interne. Atunci „retragerea armatei noastre din ochii trupelor straine“ aru fi numai o frasa eufemistica, ce s'aru înlocui mai exactu prin fras'a: „retragerea armatei noastre din ochii tuturor, si a Româniloru.“

Atunci amu rămân în adevveru o țiera fara resistența posibilă, o țiera nu neutra, ci pasiva.

„Sa ne rezervâmu actiunea în viitoru,“ urmēza autorulu brosiurei mai departe.

Ce felu de actiune? si pentru ce felu de viitoru?

Autorulu ne arata idealulu:

„Nu independenti'a Romaniei puru si simplu, această aru putea fi primejdioasă; ci independenti'a Romaniei numai în modulu Belgiei, adica sub garanti'a colectiva a Europei.“ Aici suntemu de aceeași parere, in sa se stie, ca această nu este vre o descoperire nouă a cugetatorulu politicu din 1877, ci este vechi'a programa a partidulu conservatoru, în deosebi si a ministeriulu L. Catargi.

Dar' de o cam data? dar' pentru a ajunge la acestu scopu?

„Sa protestâmu susu si tare inaintea Europei?“

Sa ne întielegemu aci; caci ne pare ca tocmai în acestu punctu logic'a lucrurilor a parasitu pe autoru.

Din două lucruri unulu: ori puterile Europei nu se potu întielege asupr'a situatiei Romaniei si nu 'si potu exprima interesulu loru pentru atitudinea noastră, ori puterile Europene au unu interesu activu si bine întielesu, ca Romani'a sa rămâna unu statu pe câtu se pôte de puternicu, cá o bariera între Rusi'a si între popórele slave din Turci'a Europei.

În casulu dintâiu deca puterile Europei ne prasescu, protestulu nostru susu si tare inaintea Europei este o hârtie platonica, si cu câtu va fi mai susu, cu atâtu atunci va fi mai josu, si cu câtu va fi mai tare, cu atâtu va fi mai slabu. Secolulu nostru nu e unu secolu de fraseologie.

Iér' deca în casulu alu doilea, Europ'a are unu adevveratu interesu cá statulu nostru sa existe independentu si sa se desvolte, atunci ea, vorbindu numai de dens'a si abstragându chiaru de propri'a noastră vitalitate, va séi sa impedeze nimicirea si sa ajute desvoltarea Romaniei, ori-care aru fi gresialele noastre momentane. Căci ce pôte

însemná în fati'a interesulu permanentu alu Europei apusene o fasa trecetóre în politic'a dilei din Romani'a!

Dupa noi dar' politic'a statulu romanu trebuie sa fie urmátorea:

Punctulu de plecare este tratatulu de la Parisu, modificatu prin recunóscherile dinastiei principelui Carolu de Hohenzollern pe tronulu Romaniei unite, si prin conventi'a de la Londr'a din 1871.

Dóue din puterile semnátore ale acestui tratatu, Rusi'a si Turci'a, 'si declara resbelu! Noi inca de pe acum ne adresâmu la celelalte puteri si le cerem sa ne arate lini'a de conduita. Politic'a noastră va fi aternata de politic'a loru. Deca ele au în adevveru unu interesu realu la esistența noastră, precum suntemu convinsi, ca trebuie sa-lu aiba (si fără acestu interesu ce aru însemná si protestulu „susu si are alu dlui Ghic'a?) Atunci voru séi sa ne indemne cá politic'a noastră sa mérga în paralela séu în convergentia cu politic'a loru.

Dar' atunci trebuie sa primimu si consecutiunile acestei politice, nu trebuie sa ne pronunțiámu de mai inainte pentru nimeni si în contr'a nimeni'a.

Totulu va aterná dela hotarârea puteriloru în raportu cu interesele țierei. Si aici sa ne fie permis a atinge o posibilitate.

Atitudinea, la inceputu surprindetóre a Lordulu Salisburu în conferintiile din Constantinopolu, incepe acum a se esplicá dupa desbaterile din parlamentulu englezu si dupa „Cartea Albastra.“ Englitera pare a se fi asociatu cu cerintiile Rusiei tocmai pentru a o impediá de a merge prea departe si de a profitá singura de slabiciunea Turciei. Si asociati'a este une-ori unu mijlocu de slabire a adversarulu, unu mijlocu pôte mai finu de câtu combaterea pe fatia.

Cine ne garantéza astadi, ca Europ'a apuséna nu va continuá fatia cu Rusi'a acela'si sistemu de asociare tacuta séu declarata? Cine pôte prevedea cu siguranta respunsulu puteriloru la circular'a Printiulu Gorciacoff? Si această circulara, insasi, nu dovedesce ea necesitatea ce o simte Rusi'a de a nu incepe o actiune decisiva inainte de a se fi întielesu cu Europ'a.

Totu deodata vedemu, ca în Germani'a se accentuéza din nou persistenti'a aliantiei celor 3 imperii nordice. Pe ce alta baza se pôte inchipui o buna-întielegere, de altmintrelea asiá de puțin naturala, între Austri'a si Rusi'a în chesti'a orientulu, deca nu pe bas'a unei restringeri absolute a ori ce idei de cucerire în orientu?

Dar' deca, ceea ce nu este afara din putința, Rusi'a aru face o miscare agresiva în contr'a Turciei tocmai în întielegere cu puterile Europene pôte chiaru cá o mandatara tacuta séu declarata a loru?

Va fi si atunci bine, cá noi sa ne separâmu de totu restulu Europei, protestându „susu si tare“?

Respunsulu la aceste si la felurite alte întrebâri este inca ascunsu în negur'a viitorulu.

Cu atâtu mai multu ne pare întieptu în situati'a nehotarita de astadi, de a pastrá o singura regula de conduita; mentinerea politicei noastre în armonie cu puterile Europei care au încheiatu tractatulu din Parisu.

Revista politica.

Ministrul presedinte Tisz'a a avut grele dile in alu doilea ministeriu alu seu. Deputatul Sennyey in espositiunea ce a facutu in casa deputatiloru in siedintia de marti, a lovit cu multa gratiositate oratorica, dara a lovit totusi greu candu a spus ca elu (Sennyey) nu putea cu nici unu pretiu primi unu portfoliu ministerialu, fara de a face mai nainte tabula ras'a din tote negociarile lui Tisz'a si consoti in afacerile pactului dualisticu. Nu puteasa continue unu lucru inceput de altii si care in consecutiunile sele compromite Ungaria. Pentru asi'a ce-va dise Sennyey, numai Col. Tisz'a e bunu.

Si mai greu a trebuit sa-lu atinga pre ministrul presedinte Tisz'a cuventarea In bar. *Simonyi*, care a disu ca demisiunea lui Tisz'a a fostu numai o manopera.

Ministrul presied. Tisz'a s'a aparatu, inse apararea sea n'a provocatu de asta-data aplause. Aceste au fostu de asta-data numai pe sem'a lui Sennyey si bar. *Simonyi*.

Diurnalele din Budapesta ne spunu ca pre Tisza lu mai astepta si o demonstratiune inaintea casei deputatiloru. Scandalulu patrioticu s'a zadarnicitu numai prin intervenirea politiei.

Cu tote suferintiele aceste, pactulu intre guvernele din Cis- si Transilvania nu prosperaza. Suntu omeni cari si impunu pacientia si astepta se veda, care va fi capetulu definitivu alu pactului, care inca n'a trecut prestre procesulu terberei.

„Armatele rusesci trecu prestre Prutu! Armatele rusesci inca nu trecu prestre Prutu!“ Aceste suntu variatiunile obicinuite astadi in politic'a orientala. In fapta, trupele rusesci inca stau totu dincolo de Prutu, adeca in Bassarabi'a rusesca si dupa spus'a mai multoru foi se pregatescu mereu, acu mulandu trupe si materialu de rebelu. In Odessa s'au facutu liferatiuni mari. Locurile pentru liferatiuni suntu Iassii, Galatii, Bucurescii si Giurgiu. Numai faina de secara se lifereza 1.800,000 pud.

In cercuri politice nu prindu redacini scirile prin cari se deminte cu destula energia trecerea rusilor prestre Prutu. Din contra, de joi incoace, se scrie in mai multe foi, ca rusii, fara de nici o conventiune voru intra in Romania, voru ocup'a o si de facto voru lua ei guvernarea tiei in mana. Pro forma guvernulu romanescu va esista si mai departe, numai in casulu aratatu, in loculu lui *Bratianu* va veni *Florescu* la putere.

Scirile ce ne vinu de-a dreptulu din Romania nu atingu astfelu de eventualitati, iera impregiurarea ca cabinetulu n'a vrutu sa arate in senatu corespundintia diplomatica, lasa pe ori cine la indoiela sa creda seu sa nu creda sgomotele despre eventual'a ocupare a Romaniei de rusi.

Pacea intre Serbi'a si Turci'a, se dice, e aprobata in principiu si de scupcin'a convocata anume spre acestu sfersitu si dupa o telegrama din Constantinopole dela 2 Martiu e si subsemnata de delegatii serbesci si de ministrulu turc. de esterne. In doue spradiecte dile turcii au sa parasca Serbi'a. Pacea cu Muntenegru e ceva mai greoie, dara suntu sperantie ca se va face. „Polit. Corr.“ inse anuncia o noua revolutiune. Miriditii au apucatu armele si asediaza fortareti'a Puc'a, carea dominaza drumulu catra Prisrend.

In staturile unite ale Americiei de nordu s'a proclamatu de presedinte alu republicei *Hayes*.

Congregatiunea comitatului Sibiului.

Sibiu, 29 Februaru 1877.

Adunarea generala a comitatului Sibiului, pentru care s'au facutu in-

vitările exclusivu in limb'a magiara, s'a deschisu la terminulu prefptu, 28 Februaru c. n. a. c., la 10 ore a. m. prin presidentulu ordinariu. Deputatii presenti au fostu de asta data mai putieni la numeru ca de comunu.

Dupa deschiderea siedintiei deputatulu K. Klein interpeleza pre dlu Vice-comite in privintia punerei in lucrare a statutului de organizare a comitatiloru din cetatile Sibiiu si Sebesiu. In siedintia congregatiunei din 28 Decembre a. tr. primindu-se acelu statutu se indruma vice-comitele a-lu pune catu mai curendu in lucrare, fiindu in deplina conformitate cu legea si fiindu aceste doue cetati singure-le, cari suntu lipsite de administratiune legala. In conformitate cu acelu concludu deci intraba:

1. dus'a dlu vice-comite in indeplinire conclusele resp. ce privescu organizarea comunelor Sibiiu si Sebesiu si

2. deca nu, cari au fostu pedecile ce s'au opusu ducerei in indeplinire?

3. prin ce se justifica intardiarea intemplata si prin care dispositiune a legii se justifica asternerea statutului de organizare In. ministeriu?

Vice-comitele raspunde ca n'a pututu esecuta concludulu amintitu din cauza, ca statutulu s'a subternutu In. ministeriu si n'aru fi urmatu inca respunsulu ministrului in acesta privintia. De altcum la facerea concludului din 28 Dec. a. tr. dlu comite supremu aru fi declaratu ca, statutulu respectivu lu va asterne In. ministeriu. Ceea ce apoi a si facutu. — Din cauza ca acesta procedere nu se pote basa pe o dispositiune a legii, Klein nu se declara multiamitu cu respunsulu datu, ci si reserva dreptulu a face pasi ulteriori in acesta afacere.

Deputatul Dr. Wolff, cu provocare la promisiunea vice-comitelui, data in siedintia din 28 Dec. a. tr., de a face deci inainte invitările la congregatiune in tote 3 limbile tiei, interpeleza ca, din ce cauza invitările la acesta siedintia, in contr'a promisiunei date, s'au facutu exclusivu numai in limb'a magiara?

Vice-comitele declara ca nusi-a pututu implini promisiunea din motivulu ca, prin esmisulu ministerialu, prin care s'a retrimisu protocolulu siedintiei din 28 Dec. a. tr. s'a opritu espresu facerea invitărilor in alta limba. Ca amploiatu alu statului, in urm'a juramentului seu, a crediutu a fi datoriu a da inainte de tote ascultare ordinatiuniloru In. regimu. Nefiindu vre-o propunere preparata pentru acestu scopu, interpelantulu si reserva dreptulu a face cu alta oca siune pasi in acesta cauza.

Dupa aceste adunarea trecu la pertractarea obiectelor puse la ordinea dilei, si animitu la esmisulu ministerialu, care privesce alegerea a doue comisiuni cercuale catastrale pentru cercurile Sibiiu si Sebesiu. In conformitate cu propunerea facuta in acesta materia de comitetulu permanentu alu comitatului se alege mai intaiu o comisiune scrutinatora si se purcede apoi la votare. Resultatulu alegerei se impartasi la sfersitul siedintiei (vedi mai la vale).

Urmaza cetirea esmisului ministerialu Nr. 5269 prin care se aproba si se asiguraza deficitulu de 1578 fl., resultatulu din cheltuelile pentru administratiunea comitatului in lunile Octomvre, Noemvre si Decembre a. tr. — Se ia spre placuta cunoscintia.

Se ia mai departe in pertractare esmisulu ministerialu Nr. 4887 din 10 Februaru a. c., care hotaresce asupra bugetului comitatului pentru a. 1877.

Inca in siedintia sea din 28 Decembre a. tr., in care publiculu comitatensu se insciinta ca, In. ministeriu sum'a preliminara de 51,676 fl. v. a. pro a. 1877, o aru fi redusu la 43,826 stergendu unele posturi sistemisate si reducandu sumele puse pentru altele in preliminaru, — congregatiunea hotari a face o representatiune la In.

ministeriu, in care sa se cera incuviintierea preliminarului, asi'a dupa cum fu facutu de congregatiune. In urm'a acestei representatiuni In. ministeriu prin rescriptulu seu de dte 10 Febr. Nr. 4887 a facutu unele concessiuni in favorulu preliminarului congregatiunei, in altele inse a sustienutu dispositiunile sele de mainainte. Anumitu: a stersu 1. postulu de forestieru comitatensu, din motivu ca comitatulu ca atare nu este posesoru de paduri, 2. doue posturi sistemisate pentru 2 ingrijitori de drumuri, 3. postulu de translatoru si 4. a dispusu de nou ca, sum'a de 2400 fl. v. a. chiria pentru localitatile oficiulu comitatensu, sa se platasca din cassele alodiale ale comitatiloru Sibiiu, Sebesiu, Mercurea si Nocrichiu, din motivu ca scaunele Sibiiu, Sebesiu, Mercurea si Nocrichiu aru fi avutu astfelu de realitati, folosite ca localitati pentru officii, la cari conformu Art. XXXIII din 1876 § 6 si 7 are de aci inainte dreptu de posesiune si comitatulu.

Cu privire la acestu rescriptu de sub Nr. 4887, comitetulu permanentu alu comitatului a facutu unu raportu si unele propuneri, cari se cetira in tote 3 limbile in siedintia din 28 Februaru. Estragemu din acestu raportu punctele mai insemnate:

Congregatiunea comitatensa nu fara ingrijiri grave ia actu despre pedecile si stricaciunile ce cu necesitate voru resulta pentru administratiune din stergerile facute in bugetu de In. ministeriu, si nu pote intrelasa a declina inainte de vreme dela sine respunsabilitatea pentru consecutiunile ce voru resulta de aici.

Stergerea postului de forestieru comitatensu de asemenea congregatiunea crede ca va impede implinirea problemei insemnate, indicate in esmisulu ministerialu din 29 Octomvre a. tr. Nr. 46,638, care cere o economisare regulata cu padurile private si comunale.

De asemenea congregatiunea este de parere ca, prin stergerea celor doue posturi de ingrijitori de drumuri, fiindu personalulu insuficientu, sustinerea drumurilor in stare buna, va deveni cu totulu problematica, deca nu se voru face catu mai curendu dispositiunile necesarie pentru formarea unui fondu de rescumperare si unu conspectu despre puterile disponibile ce se potu folosi la facerea drumurilor prin concurentia; spre acestu scopu congregatiunea sa recerce pre vice-comite a face cercetarile de lipsa si propuneri corespunditoare comitatului permanentu.

Mai departe congregatiunea este de parere ca, din caus'a gramadirei afaceriloru prin introducerea limbei magiare chiaru si prestre marginile hotarite de lege, translatorulu aru fi fostu de celu mai mare folosu; neaprobandu-se inse din partea ministeriului, pare in folosulu servitiulu a propune crearea unui alu 4-le vice notariu, cu lefa anuala de 600 fl. v. a.

Catu pentru dispositiunea In. ministeriu pentru acoperirea speselor de inchiriare (2,400 fl.), din casele alodiale ale comunelor Sabiiu, Sebesiu, Mercurea, Nocrichiu, comitetulu resp. congregatiunea comitatensa, nu afla basatu in lege dreptulu comitatului, de a fi si elu partasiu la posesiunea localitatiloru de officiu ale scaunelor din trecut; prin urmare nu s'aru pute constringe aceste comune a plati ele singure chiria pentru localitatile folosite de comitatu. Deci propune ca sum'a de 2400 fl. v. a. dupa o cheia drepta, facuta pre bas'a preliminarului de dare pro 1876, sa se reparteze asupra tuturoru comunelor din comitatu. Ier' ce se atinge de stramutarea pretoriloru cu locuintele loru in resp. cercuri prestre cari suntu pusi, congregatiunea hotaresce ca acum odata locurile de siedintia ale pretoriloru, ce de presentu se afla inca in Sabiiu, sa fia in

Cristianu pentru pretur'a Cristianu, in Siur'a-mare pentru pretur'a Siur'a-mare, in Sielimberu pentru pretur'a Csnadie, si in Rasinari pentru pretur'a Resinari-Saliste. Terminulu stramutarei sa se ficseze pre 1 Sept. a. c.

In sfer-itu congregatiunea declina dela sine ori-ce respunsabilitate pentru urmările, ce aru trage dupa sine dreptulu de substitutiune alu officiantiloru, altcum nebasatu in lege, datu de in. ministeriu comitelui supremu.

Dupa cetirea acestoru propuneri ale comitatului permanentu comitele supremu declara in limb'a germăna ca sa fia pre deplinu intielesu urmatoarele:

Nu voiu incerca a stirbi nici candu drepturile adunarei, din contra voiu cautu totu-deun'a a le sustienu. Inse ca reprezentantu alu regimulu amu dreptulu si datorintia a ingrijii ca sa nu se vatem legile. Aici inse ne aflamu in fatia unei flagrante calcari de lege, deca se voru primi propunerile comitatului permanentu. Rogu pre dlu vice-notariu Schreiber sa cetesca §§ 16 si 58 din art. XLII de lege din 1870.

Se cetescu.

Comitele supremu continua: Congregatiunea si-a desvoltatu privirile sele in o representatiune la ministrulu presidentu. Regimulu a implinitu mai tote dorintiele comitatului pentruc administrarea sa se pota face in ordine. In unele puncte inse ministrulu si-a sustienutu parerile sele. Trebuie deci sa urmeze conformu legii punerea dispositiuniloru sele in lucrare. O remonstrare noua in contr'a acestoru dispositiuni nu este permisa. Conformu § 16 adunarea generala nu are dreptulu a face din dispositiunile ministrului objectu de desbatere, pana ce nu se voru duce mai intaiu in deplinire. Numai dupa ce acesta s'a facutu, congregatiunea are dreptulu a face representatiuni la dieta. Nu potu deci admite la desbatere propunerea comitatului permanentu.

Dupa o scurta replica a lui *Schoch-terus*, ca comitetulu nu a intentionatu nici decatu o violare a legii, ia cuventulu *Schreiber* pentru a apera procederea presidentului. Elu crede ca comitetulu nu cu intentiune a violatu legea. Violarea legii inse de facto esista. Chiaru prin concludulu comitatului, care propune retribuirea sumei de inchiriare asupra tuturoru comunelor scaunelor reunite, pre candu ministrulu espresu indatoriza spre acestu lucru numai comunela principale, — nu s'a corespunsu legii. Ier' ce privesce propunerea, ca pretorii sa se mute in cerculu loru numai la 1 Septembre, pre candu ministrulu cere, ca acesta sa se faca catu mai in graba, — vorbitorulu o privesce de o mica gluma a comitatului. (Voci, oho!).

K. Klein este in contr'a pareriloru presidentului. Elu sustiene ca comitetulu a fostu in dreptu a face propunerile sele. Ministrulu a dispusu a dou'a ora unu lucru; si aici se propune a se face in unu punctu de nou o remonstrare in contr'a acelor dispositiuni; acesta nu esclude primirea spre sciintia a dispositiuniloru celorlalte ministeriale. § 58 e, citatu aici nu se refera la congregatiunile comitatense, ci numai la vice-comite. Acestu i prescrie punerea in lucrare fara amenare a ordinatiuniloru ministeriale. Deca deci vice comitele, in locu de a esecuta ordinulu ministerialu, l'a transpusu comitatului permanentu, comitetulu permanentu a fostu in dreptu a-lu lua in pertractare si a face propuneri. Propunerile aceste nu suntu tote de o categoria, deca unele suntu in contradicere cu legea, presidentulu le pote eschide dela desbatere, pentru celorlalte inse nu este motivu a nu le supune pertractarei.

Presidentulu declara de nou ca nu

póte nici decum admite propunerile comitetului la desbatere.

Dr. Pacurariu arata ca este deosebite in forma. Dupa parerea sea propunerile comitetului nu aru stá in nici o opozitiune cu legea. De alt-cum trebuie sa marturisésca ca pentru fiecare membru alu acestei adunári este fórté durerosu lucru, ca totu-déun'a cându nu suntemu de o parere cu ministrulu, ni se imputa ca calcámu legea. Membrii acestei adunári au mandatu-lor delu dela poporu, dlu comite din increderea ministrului. Diferinti'a este provocata de ministru, cáci a intocmitu astfelu lucrulu, incátu totu mereu vine in contradicere cu privirile poporului. Legile se potu esplicá si interpretá in diferite moduri. Tréb'a oficiului este de a esegutá ordinatiunile ministeriale, nu a congregatiunei. Déca inse o ordinatiune ministeriala se propune adunárei, atunci acést'a are dreptulu a desbate asupr'a ei. Spriginesce deci propunerea comitetului.

Dr. Racuiu, declara ca propunerile comitetului nu au consimtiementulu seu. Densulu nu se orientéza dupa teoriile frumóse desvoltate de anterioritoriu, ci cauta mai bine la realitate. Legea spune espresu ce are sa se intemple; aci nu mai incupe nici o interpretare si nici o teoria. Spriginesce propunerea indigitata de Schreiber a se retramite propunerile la comitetu spre a urma conformu legeri.

Comitele supremu declara ca *Dr. Pacurariu* a desvoltatu pareri, cari stau in contradicere cu legea, si cari in o adunare publica nu aru trebui exprimate. Unde legea vorbesce atátu de clarú nu incupe interpretatiune. Fiindu chiamatu a aperá legea, nu póte admite la desbatere propunerile comitetului, ci le retramite vice-comitetulu.

Terminându-se ast-feliu acestu objectu, presidentulu comunica resultatulu alegerei dela inceputulu siedintiei.

Suntu alesi in *cerculu de pretiuire Sibiu*: President. Ios. Schuster, consil. de finantie in pens. Membrii: 1. Contele Iul. Schweinitz, Cornatielu; 2. Sam. Fritsch, Sibiu; 3. Ioh. Georg Göbbel, Sibiu; 4. Mich. Sonntag, Sibiu; 5. Luc'a Gross, Siur'a mare; 6. Mart. Seiler, Slimnicu; 7. Mich. Lienert, Vurperu; 8. Mich. Hopprich Cristianu; 9. Mat. Hubner, Turnisoru; 10. Petru Fleischer, Cisnadiu; 11. Martinu Sperlea, Avrigu; 12. George Schemmel, Nocrichiu; 13. Eugenu Brote, Resinari; 14. Ioh. Schoepp Altien'a; 15. Ioanu Macelaiu, Racoviti'a.

Suplenti: 1. M. Schobel si 2. Ios. Binder din Sibiu; 3. Petru Pop'a Fofeldea; 4. I. Roth Russi; 5. M. Krauss, Hosmanu; 6. I. Gross Rosi'a; 7. M. Schuster, Marpodu; 8. I. Rill, Siur'a mica; 9. M. Weber, Chirperu; 12. Simionu Iancu, Mohu; 13. Nic. Milea, Vestemu; 14. Ioanu Cloaje Boiti'a; 15. Tom'a Romanu, Sebisiu s.

In *cerculu de pretiuire Sebesiu si Mercurea*. Pres. Maurus Weltern, majoru in pens. Sebesiu; membrii: 1. Mart. Rieger Apold. de susu; 2. Mich. Bekert, Dobárc'a; 3. Al. Lebu, Cacov'a; 4. Mich. Acker, Calnicu; 5. Isidoru Blag'a, Lancramu; 6. G. Göbbel, Am-lasiu; 7. M. Thiess, Gárbov'a; 8. M. Vulcanu, Pianulu de susu; 9. Mich. Gebhardt, Pianulu de josu; 10. Zach. Mog'a, Sasciori; 11. Dr. L. Simonis, Sebesiu; 12. I. Tipeiu, Sebesiu; Eug. Wellmann; 14. Dr. I. Löw, Mercurea; 15. Iac. Greavu, Topárcea.

Suplenti: 1. Moise Beu, Apoldu de josu; 2. Andr. Gagea, Carpinisiu; 3. I. Schunn, Ludosiu; 4. M. Thut, Petersdorf; 5. I. Prodanu Nitiu, Poian'a; 6. G. Bot'a, Rehau; 7. Daru Dobrescu, Rodu; 8. I. Erdt, Sebesielu; 9. Pavelu Streulea, Jin'a; 10. Fred. Müller, Sebesiu; 11. Carol Göllner, Mercurea; 12. I. Comsi'a Saliste; 13. I. Iug'a, Tili-sc'a; 14. Bucuru Respopu, Sacelu; 15. I. Florea, Aciliu.

Presidentulu propune a se publicá resultatulu.

Se primesce.

In sfersitu se presentéza rugarea comunei Cisnadiór'a, pentru concessiunea de a-si cumperá o casa cá locuintia pentru notariulu comunalu si pentru cancelari'a comunala, ceea ce se aproba.

La propunerea presidentului se alege apoi comisiunea pentru autentificarea protocolului acestora siedintie si cu aceste siedinti'a se incheia.

β.

Colectiune

de materii, relative la matrimoniu si divortiu in biseric'a gr. or.

(Urmare)

VIII.

In codulu civilu pentru *Moldov'a*, edatu in an. 1817 la Iassi, de cátra principele Scarlatu Callimachu, se afla urmatóarele motive de divortiu:

§. 121. Casatori'a se desfiintéza din vin'a femeii:

1. Cându ea are sciintia despre conspiratiuni in contr'a statului si a securantiei publice si nu descopere acést'a barbatului ei.

2. Cându ea va fi dovedita de adultera séu va fi condamnata pentru o crima capitala.

3. Cându va pune curse primejdióse asupr'a vietiei barbatului séu sciindu de atari curse asupr'a lui din partea altor'a, nu-i va descoperi lui acést'a.

4. Cându ea, fára voi'a barbatului, va mancá va bea séu se va scaldá cu barbati straini.

5. Cându ea preste voi'a barbatului remane nóptea afara de cas'a lui.

6. Cându ea va merge in teatru séu in alte asemenea locuri fára voi'a si licenti'a barbatului.

7. Cându ea cu voi'a ei va face abortu fetului ei séu va ucide prunci nascuti.

8. Cându se va predá cu totul desfrenárei in mancári si beuturi (betii).

§. 122. Din vin'a barbatului se desfiintéza casatori'a:

1. Cându elu va conspirá asupra statului si a sigurantiei publice.

2. Cându va avea elu scire de atari conspiratiuni si nu va aretá acést'a statului, mijlocitu séu nemijlocitu.

3. Cându se va pedepsi elu pentru alta crima capitala.

4. Cându va pune ori-ce curse periculóse vietiei femeii sele.

5. Cându va predá pe femeia sea altor'a cu vatemarea inocentiei ei.

6. Cându o va acúsá la judecata pentru adulteriu si nu o va potea dovedi.

7. Cându se va fi amorisatu elu de alta femeia, si nu va abstá dela acést'a.

8. Cându se va predá elu totaléi desfrenári prin carea ordinea casei si economi'a lui patimesce.

§. 143. Casatori'a se póte desfiintá fára dann'a pártiloru:

1. Cându barbatulu séu femeia nu va putea implini datorinti'a trupésca, si adeca in decursu de 3 ani de cându acést'a imposibilitate s'a ivitu.

2. Cându ambele párti si-au alesu viétia monachala; déca inse numai un'a parte si-au alesu acést'a viétia, ea trebuie sa lase cei-lalte párti atát'a cátu i s'aru fi cuvenitu ei in casulu mortii celui-laltu.

3. Cându un'a séu alta parte a devenitu in captivitate, séu in altu modu au pribegitu, si in decursu de 5 ani nu se mai aude nimic'a de viétia séu mórtea sea.

4. Cându cade barbatulu in insanie (vesanie) si nu se insanatosiéza in 5 ani; totu asiá cându femeia cade in acea bóla (inse nu din caus'a curselorú séu din alta vina a barbatului) si nu se va insanatosiéza in 3 ani. Ca-diendu vre-o parte in asta bóla in

diu'a cununie, casatori'a numai decátu se va desfiintá.

5. Cându nu au aflatu barbatulu vergura pe aceea, ce elu o au luatú cá fecióra, si acést'a de locu o va aretá si nu se va mai impreuná cu ea.

6. Cându va aflá elu pe femeia sea ingrecata, si de acést'a mai înainte nu au sciutu.

7. (§. 153.) Cându vre-o parte dintre fetiele necrestine, se va face crestina, atunci se va desfiintá casatori'a.

In codic'a civila pentru *Romani'a* din 1818 a. a lui Caragi'a se aducurmatóarele motive divortiali:

1. Cându casatori'a se incheia in contr'a legeri.

2. Cându barbatulu in decursu de 3 ani nu s'au impreunatu trupésce cu muirea.

3. Cându femeia dela inceputu din pedeci nevindicavere, nu se póte impreuná trupésce.

4. Cându femeia séu barbatulu intra in monastire.

5. Cându pune unulu altui'a curse primejdióse.

6. Cându barbatulu nu afla pe femeia sea fecióra.

7. Cându barbatulu tiene in cas'a sea séu in altu locu concubina.

8. Cându barbatulu au invinuitu pe soci'a sea ca nu este fecióra séu este adultera, si acést'a nu se dovedesce.

9. Cându barbatulu tradéza inocenti'a femeii.

10. Cându barbatulu dovedesce pe femeia de adultera.

11. Cându se urescu unulu pre altulu si in 3 ani nu se potu impacá.

La emiterea acestoru legi si au datu si prelatii bisericelorú principalteloru románe de atunci consensulu loru.

Codulu civilu románu, ce este astadi in valóre in intrég'a *România* (in mare parte codu Napoleonu) enumera cá cause de despartienia (Titlu VI Cap. I. §§. 211—215): adulteriu, femeii séu alu barbatului, crudimi séu insulte grave din un'a séu alta parte, condamnarea unei séu altei párti la munca silnica séu la reclusiune, vrasmasia in contr'a vietiei unui'a din partea altui'a, séu si din alte párti, candu sociulu, ce scie de ast'a, nu spune celui-laltu, in fine „consimtiementulu mutualu si staruitoriu alu sociloru, exprimatú in chipulu prescisu de lege, in conditiunile si dupa cercárilé determinate de lege, va servi de dovada destula, ca viati'a in comunu le este ne suferita, si ca in privinti'a lorú este o cauza peremptoria (in contr'a cárei'a nu se mai póte opune nimicú) de despartienie“.

Despre acestu consimtiementu apoi si dice (Cap. III §§ 254 etc.) ca elu se primesce numai dela barbatulu trecutú de 25 ani si dela femeia trecuta de 21 ani, si numai dupa 2 ani dela sevarsirea casatoriei nici nu se va mai primí dupa 20 ani de casatorie nici dupa ce femeia va fi plinitu 45 ani de versta.

Consimtiementulu va trebui si fie autorisatu si de cátra parinti, séu alti ascendenti ai pártiloru, si are a se repeti la a 4-a la a 7-ea si a 10-a luna si a se luá in judecata dupa unu anu dela intái'a declarare.

IX.

Institutiunile dreptului *rusescu* (date in 1819), provocanduse la canónonele bis. g. or., la legile imperatorilorú bizantini si la cele rusesci, cuprindu in privinti'a divortiuului:

Casatori'a incheiata legalmente se desparte: I. prin mórtea naturala si civila; II prin absentia pribegitoru, cându adeca un'a parte se afla in captivitate séu este si altcum pribegita si séu nu se mai reintórce séu in 5 ani nu dá scire despre viétia ei. Inse soci'a unui militariu pribegitu se póte folosí de dreptulu vidualu numai atunci, cându primesce passaportu despre mórtea barbatului; III prin

divortiare, si adeca: 1. cându barbatulu este impotentu, si acést'a se va dovedi dupa trecerea de 3 ani dela casatoria; 2. din motivulu adulteriuului unei séu altei párti si cându barbatulu va sfatui pe soci'a sea la adulteriu.

Dupa legile civili se desface casatori'a. 1. Cându barbatulu séu femeia este dovedita de crima, asupr'a cárei'a cade pedéps'a de mórte séu de esilare perpetua. 2. Cându elu nu apera viétia femeii de curse malitióse, sciindu de ele. 3. Cându femeia parascesc cas'a fára voi'a barbatului si remane preste nópte, (afara numai in cas'a parintésca). 4. Cându nu se dá de scire barbatului de curse malitióse asupr'a lui, sciindu de acelea.

Pentru primirea vietiei monachale se cere, spre divortiu, cá ambele párti sa intre in monastire. Se mai desparte casatori'a din bóla leprei; si casatori'a aceluia se desface, care si botéza prunculu seu, apoi si din cauzele aduse in novel'a 117 a lui Iustinianu. (Va urmá.)

Reform'a limbéi din cártile bisericesci.

On. lectori ai fóiei nóstre 'si voru aduce aminte, ca la tempulu seu amu luatú si noi notitia dupa foile din *Romani'a* despre unele reforme, ce se intentionéza a se introduce in biseric'a ortodocsa orientala din *Romani'a*, si anume: erá vorb'a de denumirea unei comisiuni, carea sa iee la recensiuene cártile bisericesci, si sa reformeze limb'a dintrenesce. Referitoriu la acestu objectu cetimú in „Convorbirile literare“ din Iasi Nr. 11 sub titulu de susu unu articulu scrisu cu multu studiu de dlu S. G. Vargolici, pre care pentru insemnatarea obiectului, ce tractéza, lu reproducemú si noi in estrasu, si lu recomandámu apretiárei organelorú nóstre bisericesci.

Eata articulu:

„Ori-cine ia in mána o carte tiparita cu trei dieci séu patru-dieci de ani in urma, si o pune alature cu un'a tiparita in dílele nóstre, remane uimitu de prefacerea radicala ce a suferitu limb'a nóstra intr'unu tempu atátu de scurtu.

„Sa fia óre acést'a mersulu firescu alu lucrurilor? Se gasecu óre si la alte popóre esemple de schimbári asiá de rapedi si asiá de pripite, incátu dóue generatii, ce urméza un'a dupa alt'a, sa para despartite intre densesle prin sute de ani?

„Eata intrebárilé ce trebuie sa-si faca ori-ce omu, cátu de putienu initiatu in istoria schimbárilorú prin care póte trece limb'a unui poporu. Raspunsulu este limpede si deslusitu: Poporulu romanescu a facutu sarituri mari in limba cá si in celelalte manifestári ale vietiei sale nationale. Este inse in deobste cunoscutu ca sariturile suntú pentru popóre, cá si pentru individi, totu atátu de primejdióse si de nenorocite. Ele ropu firulu traditiunilorú betranesci, aducu celu mai mare amestecu si invalmasiala, si facu sa se parasésca calea drepta si fireasca, care singura duce la o desvelire logica si sanatósa, fia in politica, fia in literatura.

Mersulu poporului nostru, de vr'o dóuedieci de ani mai cu séma, se póte asemaná cu acelu alu unui omu, care apucandu unu drumu, spre a ajunge la tient'a ce-si pune in minte, se trezesce deodata pe marginea unei ape, ce nu o póte trece deadreptulu, din lips'a unui podu. Elu se vedé dar' nevoitu de a umblá la delu séu la vale spre a gasi unu vadu. La urma da preste vadu si trece de cealalta parte. Aici inse, fára a-si mai dá osteneála sa aile in ce locu se urmédia drumulu pre care l'a lasatu pre celalaltu malu, se duce totu inainte, amagitu de urme si cáfári, pre care le ia dreptu calea cea batuta, le perde mai apoi si pre aceste, si se lasa atunci in voi'a intemplárei, ne mai avendu nici unu punctu, dupa care sa se póta indreptá, spre a-si gasi iérasu drumulu adeveratu.

Acést'a e si oglind'a miscárei nóstre literare, de câte-va dieci de ani. E de prisosu

de a mai arată de unde curge reul. Toti ómenii cu judecata drepta cunosc rătăcirea în care ne aflăm azi, și neapara'ta nevoie a unei îndreptări. Unii s'au pus chiaru cu totu dinadinsulu la lucru, și silintiele lor n'au ramasu cu totul fără folos. Cei mai îndaratnici aparatori ai schimbărilor naprasnice în limba incepu acum, deca nu a se incredintia ei însusi de zadarnicia și daunele teoriei lor, celu putienu a vedé ca încercările lor nu potu prinde radacini, ca lucrarea lor e menita a se surpá sub propriulu ei ridiculu și esagerare.

Astfelu s'a intemplat cu obositórea întreprindere a academií din Bucuresci, care dupa ce a facutu atá'ta sgomotu, și a îngri-gitu pre multi ómeni cu bunu simtlu, cade astadi si se darima putienu cáte putienu, și de siguru va remané pentru verstele viitoare cá unu ciudatu si neintielesu esemplu de gustulu pentru reforme a timpurilor nóstre.

Deca inse limb'a academií, gramadita numai în „Dictionarul“ seu, n'are si nu póte avé vre-o inriurire asup'r'a limbei poporului, de care se deosebesce atá'tu de multu, nu e totu astfelu cu o alta reforma ce se pre-gatesce în sferile malte. Se vorbesce în adeveru (și mai multe foi au laudatu mesur'a cá fórté nimerita și folositoare), ca autoritá'tile eclesiastice superio're au de gându sa numéscá o comisie care sa se indeletnicéscá cu publicarea din nou a cărtilor bisericesci, si punerea limb'ei din ele la înaltimea culturai nóstre. E scrisu, se vede, cá nici un'a din mostenirile ce ne-au lasatu beltráni sa nu o pastrámu neatinsa și scutita de man'a reformelor netrebuincio'se și siinice. Scimu ca s'au schimbatu dejá, totu print'r'o comisie, imbracamintea preoților nostri. De-si nu se pré intielegu cuvintele unei asemene schimbári, totusi lucrulu în sine aru avé putienu însemnatate, deca acest'a n'aru pareá a fi fostu numai întâiulu pasu pre unu terámu remasu pána acum áperatu de ori-ce înnoiri și prefaceri.

Limb'a bisericesca érá singur'a de care nici o mána profana nu îndrasnise a se atinge fatisú pána în diu'a de azi. Din gur'a preotulu, bietii ómeni dela tíera mai puteau audí, celu putienu lajdite mari, limb'a vorbita de densii și mostenita din versta în versta dela stramosii lor. Si inca si în acésta privintia aru fi multe de spusu despre tinerii seminaristi, care primindu o invetiatura cu totul superficiala, si cele mai de multe ori dela dascalj pedanti si stapaniti de man'a neologismelor, se sílescu si ei, la rendulu lor, ajuns a fi preoti de sate séu orasie, a schimbá pe ici pe colea cuvintele din cărtilé bisericesci, punendu în locu vorbe latinesci audite la scóla. Din acestu punctu de vedere seminarietele au facutu în timpurile din urma mai multu réu decátu bine instructiunei eclesiastice, impanandu bisericele cu preoti ce se credu destulu de invetiali cá sa reformeze limb'a în care tieranulu din copilarie s'a deprinsu a se rugá lui Dumnezeu.

Ací urméza o comparare între limbagiulu, în care e scrisu „Oratoriu“ de Présantia Sea episcopulu Dunarei de josu, și „Adunare de rugaciuni“ de Présantia Sea, locotiitoriulu episcopulu de Buzeu, par. Dionisie, apoi continua autoriulu :

La ce capetu vomu ajunge, deca totu celu ce ia unu condeiu în mána, si se crede ca are o cátu de mica pospaiala literara, si însusiesce dreptulu de a schimbá limb'a poporulu, de a o umplea cu neologisme, de a-i prefaceri firea si caracterulu astfelu încátu sa fia totu-déun'a nevoia de unu vocabulariu spre a puté intielege cea mai neînsemnata scriere?

Se striga necontentu ca limb'a nóstra e seraca, ca trebuie imbogatita cu vorbe luate din alte limbi, cá sa o facemu destoinica pentru cultura. Adevérulu insa este, nu ca limb'a nóstra aru fi atá'tu de seraca, dupa cum se crede, dar' ca noi nu o cunóscemu, fiinduca nu o invetiám, si nu amu invetiat'o nici odata. Fiindu din fraged'a versta deprinsi a gandii în alte limbi, e lucru firescu, cându scriemu, sa ne fia mai lesne a romanisá unu cuvintu strainu, decátu a ne dá ostentia sa cautámu de se afla, séu nu, unulu potrivitu în limb'a parintilor nostri.

Suntu negresitu împregiurári cându pri-

mirea cuvintelor nóue este neaparata. In aceste colóne s'au aretatu de multe ori care suntu anume acele împregiurári. Nu remane indoiala ca, avendu a intrupá prin limba idei nóue ce nu le-amu avutu pána acum, e de nevoia a întrebuintia si cuvinte nóue, deca prin legatur'a împreuna a vorbelor ce suntu în limba, nu putemu ajunge la acésta tianta. De asemene trebuie sa se priméscá cuvintele tehnice de sciintie, arte s. a. Bogati'a unei limbi nu sta in sa în marea multime a cuvintelor sele, ci în deosebite nuantle ce se nascu din maestrit'a lor împreunare. Tautologi'a, adeca fiint'a a dóue séu mai multe cuvinte, spre a esprimá aceeasi notiune, departe de a fi o bogatie, face dinprotriva saraci'a unei limbi.

De-si mai multe foi ne-au adusu trist'a scire ca la metropoli'a din Bucuresci s'aru fi si luat mesur'a pentru reformarea limb'ei din cărtilé bisericesci, totusi noi avemu deplina încredere ca autoritá'tile înalte ale bisericeí nóstre se voru gandí multu înainte de a o pune în lucrare. Acést'a aru fi de siguru cea mai daunatóre din lóte înnoirile straine, cáte s'au introdusu cu gramad'a în tíera la noi de cátu-va tempu. Ori-cine va cugetá mai sanatosu, va vedé ca nu e acest'a mijloculu de a chiamá ierarsi pre poporu la vechi'a credintia si cucernicia stramosiasca, atá'tu de cadute în dílele nóstre. Dimpotriva, urmandu-se acésta cale primejdio'sa, se voru stinge si cele mai de pre urma scantei de evlavie ce se mai afla în poporulu dela tíera. Deca acum cându, ducendu-se la biserica, elu aude o limba deplinu intielésa de densulu, si totusi, afara de cáte-va serbatori mari de preste anu, bisericele, nu numai prin orasie, dar' si pre la sate, suntu aprópe góte, ba în unele locuri stau gat'a sa se darime, ce se va intemplá cându nu va mai pricepe rugaciunile pre care le cetesce preotulu?

Asiá dar' reform'a limb'ei bisericesci aru fi si o lovitura de mórté ce s'aru dá sentimentulu religiosu alu poporulu, si acest'a nu póte fi tielulu ce urmarescu cuviosii pastori pusi în fruntea turmei nóstre duhovnicesci.

Varietáti.

*** (Rectificare). La corespundintia nóstra dtó Sabiu din Nr. premergatoriu ni se tramite din partea competente rectificarea aceea imbucuratóre, ca fundulu scólei din cestiune afara de intratele dela balulu din 29 Ianuariu a. c. (cari vinu în computulu anulu curinte), au ajunsu sum'a de 1000 fl. v. a.

*** **Dare de séma si multiamita publica.**

Parti'a, 1. Temisiór'a.

Subscrisulu mi tienu de cea mai cordiala si de cea mai viua si placuta datorintia, a aduce la cunoscintia onoratulu publicu rezultatulu balulu românú arangiatu în sér'a de 2 Fauru st. v. în favórea procurárei unoru jurnale románe, spre cetire de cátra carturarii románi, cari foi voru remanea în archiv'a scólei confes. gr. or. rom. Balulu s'a ténutu în sal'a ospetariei din locu.

Dupa totu dantiulu s'a cántatu cáte o cántare natiunala de cátra coralu vocalu constandu din 12 individi. Conducatoriulu corulu a fostu on. d. Iuliu Toti'a docintele localu, si on. d. adjunctu notariulu Georgiu Berbosu.

Totu deodata amu onóre a publicá numele pré stimatiloru domni cari au bine voitú a contribuí si adeca: dlu proprietariu mare de pamentu Igoz Lászlo; d. notariu comunalu Rágyoczi Iosef cáte 50 cr.; d. preotu gr. or. rom. A. Nedelco 30 cr.; d. preotu. I. Putnicu gr. cat. 50 cr.; d. par. serbu L. Udinschi 20 cr.; d. G. Berbosu 50 cr.; d. I. Toti'a 50 cr.; d. fostu docente Georgiu Surescu 20 cr.; d. G. Pav'a jude I-e com. 20 cr.; d. G. Nedelco cassariu com. 50 cr.; d. Aren. I. Manhaim 50 cr.; d. negut. Iustinu Draganu 40 cr.; d. juratu T. Buldiu alias Dumitru 20 cr.; pretiuitulu

juratu G. Radovanu 50 cr.; pret. juratu T. Marco 20 cr.; d. epitropu N. Olariu 20 cr.; d. neg. V. Popoviciu 40 cr.; d. S. Iovanoviciu 20 cr.; eco-40 cr.; d. S. Muncénu 20 cr.; T. Dragunomii T. Muncénu 20 cr.; S. Selitia 20 cr.; G. Olariu 40 cr.; S. Cosianu 20 cr.; M. Popoviciu 20 cr.; An. Raich 30 cr.; Cuzmanu 20 cr.; A. Buldiu 20 cr.; I. Florii 40 cr.; I. Surescu 20 cr.; S. Caza 20 cr.; I. Voic'a 20 cr.; V. Iordiu 20 cr.; D. Clipiciu 20 cr.; I. Surescu 20 cr.; I. Caza 20 cr.; I. Buldiu 20 cr.; G. Filipu 20 cr.; P. Surescu 20 cr.; S. Nedelco 20 cr.; A. Put'a II-lea jude 20 cr. Econ. G. Munteanu 20 cr.; A. Jurc'a 20 cr.; maes. I. Radovanu 40 cr.; I. Secosianu 20 cr.; S. Berlovanu 30 cr.; G. Surescu 20 cr.; S. Cadarénu 20 cr.; G. Carbutariu 10 cr.; T. Buldiu 20 cr.; T. Radovanu 20 cr.; Giurc'a 20 cr.; I. Surescu 10 cr.; I. Put'a 10 cr.; A. Micu 20 cr.; S. Surescu 20 cr.; si Jivota Cadarénu 10 cr.

Cu totul a în incursu asiá dara 14 fl. 30 cr. v. a. din care suma detragendu-se spese 2 fl. 22 cr. au mai remasu unu venitu curatu de 12 fl. 8 cr. pentru procurarea foilor.

Parti'a în 14 Fauru st. v. 1877.

Comitetulu arangiatoriu.

* **Multiamita publica.** Conformu decisului comitetulu parochiale gr. or. din Bradu dtó 16 Ianuariu 1877, subscrisulu, vine prin acést'a a-si implini placut'a datorintia împreunata cu oficiulu seu, aducendu în numele comitetulu supranumitu, cea mai profunda multiamita, onoratei matróné Mari'a Popescu — proprietáresa în loco — carea, pentru cumperarea unui „Pothiuru“ si acelor apartienatóre — condusa de pietate si virtute adevératu crestinésca, au contribuitu singura un'a suma de 70 fl. v. a. Pothiuru, disculu linguritia si stelutia la olalta au costatu 145 fl. v. a.

Acést'a fapta nobila, acestu sacrificiu depusu pentru infrumsetiarea s. bisericeí, au produsu în inimile tuturoru parochianiloru unu simtiementu fórté placutu si plinu de pietate.

Priméscá deci maritimós'a donatóre espresiunea de multiamita a întregéi comune bisericesci, si dee ceriulu, cá esemplulu seu frumosu si nobilu sa-si afle imitatori cátu de numerosi!

Pentru comitetulu parochiale gr. or. alu Bradului.

Georgiu Parau,
notar. comitet.

Burs'a de Vien'a.

Din 16/28 Februariu 1877.

Argintu	113 40
Galbinu	5 91
Napoleonu d'auru (poli)	9 86 1/2
Valut'a nóua imperiale germána	60 60

Concursu.

Pentru deplinirea parochiei gr. or. vacante din comun'a Topletiu si fili'a Bers'a, protopresbiteratulu Mehadiei, cu terminu pána la 13. Martie a. c. cal. vechiu, în carea diua se va tienea si alegerea.

Emolumentele suntu: un'a sesiune de 34 jugere impartita în 37 parcele, în locu de stola si biru, unu salariu contractualu de 160 fl. v. a. si carturu liberu.

Recursele instruate conformu stat. org. si normelor consistoriali, au a se adresá comitetulu parochialu din Topletiu, cá Administratorele protopresbiteralu din Mehadia, éra cele ce voru incurge dupa espirarea terminiulu nu se voru considerá.

Topletiu în 2 Fauru 1877.

Comitetulu parochialu
în contielegerea cu Adm. protopresbiter.
3—3
D Ioane Stefanoviciu.

Nr. 6/1877.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante greco-resaritene de class'a a III-ea a

Corodu-Sanmartonului protopresbiteratulu Tarnavei superio're, cu care suntu împreunate urmátóriele emolumentele:

1. Folosirea portiunei canonice de 3 jugere aratura, fenatiu si vie.
2. Folosirea pamenturiloru ce se voru compará cu 200 fl. v. a. cá portiune canonica pentru subsistintia preotulu.
3. Dela 35 de familii cáte ur'a feldera de cucuruzu sfarmitu.
4. 35 de dile de lucru dela cei cu vite cáte un'a dí de lucru cu caru séu plugu, dela cei cu palm'a cáte 1-a,
5. Stola usuata.
6. Carturu naturalu si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, se-si astérna petitiunile lorú intrunite în sensulu „statutulu organicu“ pána în **10 Martiu 1877** la subsemnatulu.

Alm'a, 1 Fauru, 1877

în contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Almasianu m. p.
Protopresbiteru.

Nr. 539 Epitr.

Licitatiune.

În 25 Martiu st. n. a. c. se va esarendá prin licitatiune publica la cas'a parochiale gr. or. din Turd'a, fenatiulu numitu „Lobodasiu,“ asediatu pre hotarulu Turdei sub Nr. top. 5546 a), b), în marime de 106 jugeri si 212 stangini patrati, pre 3 ani de dile la celu ce va dá mai multu. Pretiulu de esclamaré e 300 fl. si din acést'a 10% vadiu. Oferte în scrisu sigilate se primescu numai pána la deschiderea licitatiunei. Condituniile esarendárei mai de aprópe se voru puté vedé la cas'a parochiala gr. or. din Turd'a, séu în cancelaria archidiecezana din Sabiu.

Sabiu, 12/24 Fauru 1877.

Consistoriulu archidiecezanu greco-orientalu.

Anunciu.

Institutulu de pastrare si consortiu de anticipatiuni, alu functionariloru austro-magiari în Sabiu si va tiené adunarea sea ordinaria locala si consortiala Dumineca în 11-lea Martie 1877 c. n. la órele 3 în sal'a otelului „Corón'a magiara“ în Sabiu, spre care scopu se invita membrii acestui institutu.

La ordinea dilei a adunárei locale voru avé locu:

1. Raportulu pro 1876.
2. Consultári despre óre-cari propuneri la adunarea generala.
3. Decisiune în privintia trime'terei de ablegati la adunarea generala în Vien'a în anulu acést'a si eventualu alegerea acelor'a.
4. Propuneri în privintia prosperárei fondulu A. Szabel pentru ajutorarea veduviloru si orfaniloru dupa functionari.

La ordinea dilei a adunárei consortiala.

1. Raportu si bilantiu pro 1876.
2. Raportulu consiliulu de supraveghiere.
3. Impartirea venitulu curatu în anulu 1876.
4. Consultarea si decisiunea despre un'a propunere a mai multoru consorti spre schimbarea respective rectificarea §§-loru 20, 25 si 26 din statutulu consortialu.
5. Alegerea unui membru în directiune, si eventualu a unui suplentu.

Comitetulu localu din Sabiu.